

קיצור הלכות מעשיות ליום הכיפורים התשפ"ג

ערב יום הכיפורים:

- יזהר ויתאמץ מאד להעביר ביום זה כל שנה מליבו על כל יהודי בעולם, ויאהב כל אחד מישראל.
- נהגו לעשות כפרות לפני יום הכיפורים, הזמן המובחר ביותר הוא בליל ט' בתשרי.
- המנהג הקדום לערוך את הכפרות באמצעות תרנגולת. ניתן גם לעשות כפרות באמצעות דגים או כסף.
- יש להחזיק את התרנגול (לזכר) או התרנגולת (לנקבה), למעוברת (תרנגולת נקבה ועוד תרנגול ותרנגולת) או את כסף הכפרות' ביד ימין ולומר את הנוסח המופיע במחזורים.
- את כסף הכפרות' נותנים לצדקה.
- סכום הכסף הוא כשווי של תרנגול כ-20 ₪.
- מצווה להרבות באכילה ובשתיה בערב יום הכיפורים.
- נהגו להסתפר קודם יום הכיפורים, טוב להשתדל להסתפר קודם חצות היום.
- נהגו לטבול משעה אחת קודם חצות היום ואילך. מעלות רבות נאמרו על טבילה זו

'תפילת מנחה ערב יום הכיפורים':

- מתפללים תפילת מנחה קודם סעודה מפסקת.
- לאחר תפילת העמידה היחיד אומר בלחש וידוי.
- נהגו שאיש מלקה את רעהו ל"ט מלקות, הנלקה עומד מוטה והמלקה אומר את הפסוק והוא רחום וגו' שלש פעמים.
- לסעודה המפסקת נהגו להכין את השולחן כמו לכבוד שבת ויום טוב.

הדלקת נרות יום טוב:

- תוספת קדושה ליום הכיפורים מצוותה מדאורייתא לכן מקבלים את קדושת יום הכיפורים לפני שקיעת החמה ע"פ המופיע בלוחות
- זמן כניסת יום הכיפורים בעירנו: 18:03
- הנשים מדליקות נרות ומברכות "להדליק נר של יום הכיפורים ומברכות "שהחיינו".

- נוהגים ללבוש בגדים לבנים לבנים דוגמת מלאכי השרת ויש נוהגים ללבוש בגד לבן מיוחד הנקרא "קיטל".
- חולצים את הנעליים.
- מתעטפים בטלית מבעוד יום ומברכים "להתעטף בציצית" והולכים לבית הכנסת לבושים בטלית.
- קודם שהולכים לבית הכנסת מברכים ההורים את הבנים והבנות.

'חמשת העינויים'

- אכילה ושתיה: אין לאכול ולשתות אפילו כלשהוא. במידה ויש חולי (הדינים מצויינים בהמשך).
- רחיצה: כשקם משנתו יטול ידיו עד סוף קשרי אצבעותיו (בלי כף היד).
- הכהנים רשאים ליטול את כל כף ידיהם לקראת ברכת כהנים.
- סיכה: אסור להשתמש בבושם או בתרסיס שנועד לתת ריח טוב לגוף. אם חושש שידוף ממנו ריח רע מותר להשתמש בדוארדרנט נזלי שאינו מרטיב את הגוף.
- נעילת הסנדל: אין ללכת עם נעליים או סנדלים מעור אלא רק מגומי. ראוי לא ללכת עם נעליים העשויות מגומי ונוחות במיוחד.
- תשמיש המיטה: בני זוג צריכים לנהוג כהרחקות בנידה. יש להיזהר לא לאכול בערב יום הכיפורים מאכלים שעלולים להביא לידי קרי.

'חולים':

- צום יום כיפור חיובו מן התורה ולכן הוא חשוב יותר מן התפילות. על כן במקרה הצורך עדיף לוותר על כל התפילות, העיקר שיהיה אפשר לצום.
- על האיש לסייע לאשתו כדי שגם היא תוכל לצום. אם הטיפול בילדים עשוי להביא את האשה להיאליץ לשתות (אפילו כשמדובר בשתיה לשיעורין), על הבעל להישאר בביתו, להתפלל ביחידות ולסייע בטיפול בילדים, כדי שאשתו לא תצטרך לשתות.

- כשחל יום הכיפורים בשבת מנהג עדות המזרח לומר שובה ה' ויהי נועם, ואתה קדוש כמו בכל מוצאי שבת. מנהג האשכנזים לדלג.
- אדם המתקשה בצום, יכול לשתות מים גם לפני הבדלה (ובמקום צורך אפילו כבר מ-25 דקות אחרי השקיעה) אך יאמר קודם "ברוך המבדיל בין קודש לחול" כדי להוציא את הצום.

- אשה שרוצה לאכול יכולה להבדיל לעצמה, לנשים אחרות ולילדים הקטנים בבית, מיד בסוף הצום.

- מבדילים על היין ומשתמשים בנר ששבת מערב יום הכיפורים ומברך הגפן, מאורי האש, והמבדיל, ואין מברכים על הבשמים גם אם חל בשבת.
- כשאינו לו אש שדלקה כל יום כיפור, וגם אינו מוצא אצל השכנים - ידליק אש מגפרור, ומאש זו ידליק נר ועליו יברך.

'בניית סוכה':

- ישתדל אחר שיטעם ויאכל להתחיל לבנות את הסוכה. או ללמוד הלכות סוכה.

ואין לך יום שהוא מעותד לך כמו יום הקדוש והנורא יום הכיפורים, כי מערב ועד ערב כולם צמים ומתענים ומבקשים סליחה ומחילה, ואם יהיה בלי פגימה בוודאי יבוא משיח ויהיה יום שכולו שבת

(ישמח משה, אמור)

- יש לברר מראש את הדינים השונים בהתאם למצב, וכשם שאין להקל ללא ידע, כך אין להחמיר ללא ידע.
- החולה צריך לשאול רופא ירא שמים ולהתייעץ עם רב תלמיד חכם.
- מעוברות ומניקות צריכות לצום. הריון שכרוך בסיכון ניתן להקל על פי הוראת רופא ירא שמים ורב.

'אכילה ושתיה לשיעורין'

- שתיה לשיעורין: החולה צריך לבדוק בערב יום הכיפורים כמה מים נכנסים לפיו כאשר לחי אחת מלאה. יפלוט את המים לתוך כוס, וקצת פחות מהשיעור הזה נחשב שיעור שמותר בשעת סכנה. עדיף לשתות משקה ממותק.
- אכילה: כ-30 סמ"ק, טוב להפסיק בין אכילה לאכילה תשע דקות, או שבע דק, או בשעת הצורך הפסק של דקה בין אכילה לאכילה.

'תפילת ערבית:

- בקריאת שמע אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בקול רם.
- יש נוהגים בסיום תפילת ערבית ללמוד מסכת יומא או לאמר את ספר תהילים.

'תפילת מוסף'

- באמירת והכהנים והעם נוהגים לכרוע על ברכיים ולהפיל הפנים לצד הקרקע ולומר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.
- פורסים שטיח או מפה כדי שלא ישתחוהו על רצפת אבנים. אם אין לו כיסוי יכול לפרוס טליתו על פניו ולהשתחוות.

'תפילת נעילה':

- תפילת נעילה היא חשובה מאד
- זמנה כ-40 דקות קודם השקיעה
- בתפילה זו הכהנים נושאים את כפיהם במקום בתפילת המנחה. יש להקפיד שהכהנים ישאו את כפיהם עד השקיעה ובדיעבד אפשר עד 13.5 דק לאחר השקיעה.

'תפילת ערבית והבדלה':

- צאת יום הכיפורים בעירנו 18:57
- מי שטעה ואמר זכרנו וגו' או המלך הקדוש אינו צריך לחזור תפילתו.